

ABDELKADER BENALI

Montaigne, een indiaan en
de neus van Max Kader

ROMAN

UITGEVERIJ ATLAS CONTACT

AMSTERDAM | ANTWERPEN

Max Kader was niet eerder met een vrouw zo ver van huis geweest. Wat reizen betreft was hij door Claudia ontmaagd. Ze gaf hem een gevoel van veiligheid. In ruil gaf hij haar de beste zinnen uit *De essays* van Michel de Montaigne, het allereerste werk-aan-jezelfhandboek.

Met zijn moeder deed Max Kader (24) vaak boodschappen bij een prijspakker, maar die reis telde niet want de supermarkt was in de buurt. En alles wat in de buurt was, was vertrouwd. Op comfortabele loopafstand. Je kon de aanbiedingen ruiken. Wanneer vlak na de kerst de kerststollen in de uitverkoop gingen sloegen ze die voor een heel jaar in. Van roomboter hadden ze ook altijd te veel in huis. Hun leven draaide om roomboter, kerststollen en alles waar een zweem van aanbieding omheen hing.

Met vier volgepropte boodschappentassen, twee aan elke hand, waggelden ze naar huis. Max Kader keek uit naar februari, als de volgende uitverkoopronde zich aandiende.

‘Waarom gaan we niet naar andere supermarkten?’

‘Zo zit onze familie niet in elkaar. Onze postcode is onze identiteit,’ doceerde zijn moeder onder het lopen. ‘Verlaat je je postcode dan verlaat je je identiteit,’ voegde ze eraan toe.

‘Is dat erg?’ vroeg Max Kader. Hij was nog jong, hij zat vol vragen.

‘Het is niet erg,’ zei zijn moeder en ze liet een stilte vallen, ‘het is verschrikkelijk.’ Max Kader begreep dat die stilte was

ingezet om een dramatisch effect te creëren. Met de stilte opende zich de hel. Jaren later zou er nog steeds een rilling over zijn rug gaan als hij aan dat moment terugdacht.

‘Wat gebeurt er als ik op een dag mijn postcode verlaat?’ wilde Max Kader weten, zich niet bewust van de gevoeligheid van zijn vraag.

Zijn moeder stond stokstijf stil midden op straat; de tassen bungelden als loodzware gewichten aan haar handen.

‘Dan zal ik wenen tot ik twintig kilo weeg.’

Dat was geen prettig vooruitzicht want zijn moeder woog rond de honderd kilo. Elke week ging ze op de weegschaal staan om er zeker van te zijn dat ze op gewicht bleef.

‘Ik kan geen kilo missen. En je vader ook niet. Hij is dol op mijn kilo’s. Ik ben een kiloknaller. Je wilt toch niet dat ik door jouw onbezonnen gedrag mijn kilo’s kwijtraak?’

‘We zijn allemaal dol op je kilo’s, mama. Ik zal het postcodegebied nooit verlaten.’

‘Nu hou ik weer van je,’ zei zijn moeder en ze hervatten hun wandeling naar huis.

Zijn moeder had niet gehuild toen hij het postcodegebied verliet, maar desondanks voelde Max zich verweesd. Reizen was de ultieme vorm van vrijheid stond er in de *Lonely Planet*, editie Canada. Maar vrijheid en ongemak trokken zij aan zij met elkaar op; net als je dacht dat je geluk oneindig was, kon het vreselijk misgaan. Vertraging, slecht voedsel, diarree, ziekte, muggen. Alles kon roet in het eten gooien. Je moest wel een beetje masochistisch zijn om op reis te gaan. Reizen was laveren tussen puur geluk en dikke pech.

Max Kader besloot de kunst van het reizen van Claudia af te kijken. Zij zou hem de weg wijzen. Hij zou van haar leren.

Zonder een vrouw aan zijn zijde bleef de wereld plat,

concludeerde hij terwijl ze aan de gate op hun vlucht zaten te wachten. Dankzij Claudia had hij vijf extra tijdzones gekregen. De wereld werd rond en rond en rond. De wereld werd om door een ringetje te halen.

‘Ben je me weer aan het idealiseren?’ zei Claudia tegen hem. Ze zag dat Max aan het wegdromen was. Natuurlijk dacht hij aan haar. Ze mocht het idealiseren noemen. Claudia was goed in sommeren, in observeren, in interpreteren, in woorden verteren, in traineren. Waar was Claudia niet goed in? Ze sprak haar talen. Ze had mensenkennis. Het was een topwijf. Soms had ze krullen, soms steil haar. En altijd een opgewekt humeur. Hij had het echt getroffen met haar. Wanneer er een knoopje aan zijn overhemd los zat, bond ze het snel en vaardig met haar mininaaisetje vast, onderwijl rustig verder pratend over het rhizoom bij Deleuze. Van Deleuze, een stomme, suffice, grijze Franse filosoof, wist hij niks, van rhizomen nog minder. Bij filosofie dacht hij aan mannen met snorren. Waarom wist hij niet.

Claudia was elegant. Ze droeg spannende hoge hakken die haar een erotische uitstraling gaven. Je mag naar me kijken, zo leken haar kuitjes te zeggen, maar ik loop wel verder als je het niet erg vindt.

Humor is alles in de liefde. Timing ook.

Soms kneep hij in haar zij omdat hij niet kon geloven dat ze echt was. ‘Au,’ schreeuwde ze uit, ‘wat ben je toch een barbaar!’ Ze gaf hem een klap als antwoord op zijn geknijp en Max was weer gerustgesteld. Claudia was helemaal echt in een wereld vol nep.

‘Hoe weet je dat eigenlijk?’ vroeg hij haar. ‘Voor hetzelfde geld was ik de clou voor een kort verhaal aan het bedenken.’

Max Kader was schrijver. Hij was een schrijver zonder subsidie die één op één liep. Elke dag een pagina, vierhon-

derd woorden schoon aan de haak. Totale kostenplaatje: vier kopjes koffie en acht boterhammen met hagelslag en pindakaas. Voor hem geen drank, geen restaurants, geen hoeren. Max Kader was de Opel onder de schrijvers.

Claudia keek hem met een spottend glimlachje aan. 'Ik zie het toch aan je ogen. Die ogen van jou geven alles prijs.'

'Dan idealiseer ik je met mijn ogen dicht.'

'Dat deed je net de hele tijd, maar je had het niet door. Je bent een groentje. Ik ga koffie halen.'

Ik kan nog steeds niet geloven dat ik met deze vrouw op reis ben, dacht Max Kader. Zijn ogen werden vochtig. Een paar weken geleden had ik niet eens kunnen denken dat ik mijn eigen stad zou verlaten. Nu ben ik op weg naar het buitenland. Maar wat stelt het postcodegebied ook voor als je met een vrouw als Claudia op pad mag gaan. Fuck het postcodegebied!

Mensen keken hem verschrikt aan. Wat zei hij daar? 'Fuck het...' maar de rest hadden ze niet verstaan. Hij ging bedremmeld zitten en maakte zich klein zodat de mensen snel zouden vergeten wie daar zo onbeschaamd hardop 'Fuck' had gezegd. Toch voelde het best wel lekker dat hij dat had gedaan. De drang om de wereld te laten zien wie hij was. Zichzelf tonen. Naakt staan. Hier ben ik, kijk maar, ik ben Max Kader die de wereld komt veroveren met zijn romans. Ik stuiter van enthousiasme, energie en dadendrang. Niemand kan me stoppen! Het stomme ego dat zelfs honderden pagina's essays van Michel de Montaigne niet kleiner wist te maken. Ik ben ver genoeg van huis om ongeremd 'Fuck' te kunnen roepen, stelde hij zichzelf gerust.

Terwijl Claudia quasi-ongeïnteresseerd door de taxfree-shops zweefde, hengelde hij wat met de nieuwe iPod die hij zojuist in een vlaag van koopwoede had aangeschaft. Deze

reis had een talisman nodig en een pond kaas als talisman werkte niet. Aftershave ook niet. Het wonderproduct van Steve Jobs zou zijn talisman worden, al mocht je in de wereld van Apple niks een wonderproduct noemen. Het was een revelatie, om maar eens een moeilijk woord te gebruiken. Een openbaring van het minimalistische monster. Het eerste stuk elektronica dat hij ooit had gekocht lag nu in zijn handen. Wat moest hij ermee? Het was alleen maar een hebeding waarmee je de ogen uitstak van mensen die ook zo'n ding wilden hebben. Hij zag de mensen kijken. Daar zit de bezitter van een iPod. Een wereldreiziger. Jaloerse blikken die hem pijn wilden doen.

Had zijn moeder hem niet gewaarschuwd voor de wrok van de vreemdelingen, was dit wat ze had bedoeld? Voor zijn vertrek had ze hem een zakje zout gegeven. Ze wilde dat hij het in zijn broekzak stopte. 'Neem dit mee, het zal je beschermen. Het kan me niet schelen dat je er niet in gelooft. Wij geloven erin. Stel ons gerust!' Bij het verlaten van de trein op Schiphol had hij het zakje weggegooid. Zijn iPod was zijn talisman. Hij borg het ding weg.

Om de tijd door te komen las hij verder in *De essays* van Michel de Montaigne. Het was een dik boek, en dat sprak Max aan, want hoewel hij het al een paar keer van kaft tot kaft had gelezen viel er nog steeds veel in te ontdekken. De omvang van het boek gaf hem een gevoel van veiligheid. Dit boek staat tussen mij en de wereld als een muur waar ik als enige doorheen kan kijken.

Hij las het essay *Over de wetten op luxeartikelen*, dat hem nu hij omringd was door een wereld van luxeartikelen heel toepasselijk leek.

Over de wetten op luxeartikelen

Wie bij de wet wil proberen onze dwaze en overbodige bestedingen aan eten en kleding te beperken, lijkt tegen het doel zelf in te gaan. De juiste methode zou zijn de mensen minachting bij te brengen voor goud en zijde, omdat dit nutteloze, overbodige zaken zijn; maar wij hangen er juist een hoger prijskaartje aan, wat wel een heel dwaze methode is om het de mensen tegen te maken. Want als iemand zegt dat enkel vorsten tarbot mogen eten en fluweel en goudgalon mogen dragen en het volk niet, brengt hij zulke artikelen toch alleen maar in zo'n hoog aanzien dat iedereen er nog meer op belust is?

Max Kader had Claudia verteld dat de familie hem twee maanden de vrijheid had gegeven om te reizen. Ze noemden het niet reizen maar lanterfanten, wat Max een moeilijk en ouderwets woord vond, maar zijn familie was ook een beetje ouderwets. Het stikte bij hen van de ouderwetse woorden. De paar keer dat hij de moeite had genomen om de woorden op te schrijven had dat een aardig lijstje opgeleverd: gediensig, trouvaille, camaraderie, knijpkat, brocante, menuet. De lijst werd in z'n vreemdsoortigheid op een gegeven moment eentonig. Max Kader verkoos de simpele woorden omwille van de innerlijke rust; moeilijke woorden gaven hem het gevoel dat hij iets moest voorstellen, simpele woorden dat hij de strijd aankon.

Op alles wat buiten hen om gebeurde keken ze neer. Met niet meer dan een paar oude koffers en jutezakken waren ze naar de grote stad gekomen om zich daar op te werken tot voorname, een tikkeltje deftige burgers die desondanks de geur van armoede nooit helemaal van zich konden afschudden. Vandaar de jacht op aanbiedingen, en de angst om het postcodegebied te verlaten.

Volgens de docent van de schrijfcursus die Max had gevolgd was de familie de beste metafoor die een schrijver ter beschikking staat.

'Fuck you,' had Max Kader gezegd.

'Wat zei je daar?' riep de docent.

‘Zo was het niet bedoeld.’ Maar het kwaad was al geschied; de docent voelde zich geïntimideerd. ‘Ga eerst eens manieren leren, man!’ Max Kader verliet de cursus om er niet meer terug te komen.

Hij legde Claudia uit waarom hij zijn familie verlof tot reizen had moeten vragen. ‘Ze zijn nog erger dan de Noord-Koreanen. Alles is hiërarchisch en bureaucratisch geregeld. Om het extra ingewikkeld te maken krijg ik nooit uitsluitsel over bij wie ik om toestemming moet vragen en wie mij toestemming zal geven. Dat zijn twee verschillende loketten met twee verschillende, nogal fluctuerende openingstijden. *Het slot* van Kafka is er de Efteling bij.’

Claudia was verbaasd dat Max *Het slot* van Kafka had gelezen. ‘Wie leest er nu nog Kafka?’

‘Ik liep tegen zijn werk aan. Zo lang is *Het slot* niet.’

‘Wel langdradig.’

‘Dat is me niet opgevallen. Ik las zo snel dat voordat het langdradig werd ik het boek al uit had.’

‘Waarom doet je familie eigenlijk zo moeilijk? Je bent toch volwassen.’

‘Denk je dat ze minder moeilijk hadden gedaan als ze ook Kafka gelezen hadden?’

‘Families lezen geen Kafka, individuen lezen Kafka.’

Max was ervan overtuigd dat het met zijn neus te maken had. In de familie ging het verhaal dat alle mannen die er op een dag tussenuit waren geknepen, zonder neus waren teruggekomen. De schrik zat er diep in, al wist niemand zich het laatste slachtoffer te herinneren. Alles draaide om mythevorming. Het zachte merg van de mythe was angst; om daarachter te komen hoefde Max geen schrijfcursus te volgen. Fuck angst.

Toen hij na lang dralen toestemming had gevraagd viel de

reactie hem mee. Hij wist niet wat hem overkwam. Sneller dan hij had verwacht, hadden ze de deur waar hij doorheen wilde wijd opengezet. Hier zat iets achter, dat kon niet anders. Dit ging veel te makkelijk. Toch kwam het niet in hem op na te denken over de mogelijke motieven die zijn familie voor deze invrijheidstelling had. 'Vraag niet hoe het kan, maar profiteer ervan,' neuriede hij instemmend de reclame van een lokale supermarktketen. Het was niet het moment om te beginnen over postcodes en identiteit. Hij kon beter zijn mond houden en deze kans met beide handen aangrijpen. Aan Claudia vertelde hij over zijn verbazing. Zijn hele leven lang probeerde hij al te achterhalen wat zijn familie dacht, zodat hij ongemerkt ging denken wat de familie dacht: namelijk dat de familie in je zat. Je dacht voor de familie, de familie dacht voor jou. 'Dat is wat familie met je doet. Ze besmetten je.'

Wat had hen tot deze beslissing gebracht? Max Kader zette een aantal beweegredenen onder elkaar om inzicht te krijgen in wat zijn familie had bewogen.

Beweegredenen van de familie om Max te laten gaan:

De jongen is in de groei, hij heeft talent dus laten we hem zijn groeistuipen uitleven.

Hij moet ergens zijn neus stoten, laat dat in het buitenland zijn. Het kan ons niks schelen dat hij zijn neus kan verliezen.

Wij zijn tot het inzicht gekomen dat hij een individu is.

Hij is aan de beurt om van de vrijheid te genieten.

Hij is onze zoon niet.

Hoewel deze laatste beweegreden hem deprimeerde voelde hij ook iets van opluchting. Als hij hun zoon niet was dan was alles mogelijk. Fijn. Maar wie wil er nou zoon af zijn? Max zeker niet.

Na hun toestemming te hebben gegeven voor de reis, vroegen ze waar hij naartoe ging.

Montreal.

Wat? Montreal? Waar ligt dat? Is dat niet Frankrijk? Nee, Canada. O. Beren op de weg. De wenkbrauwen gefronst, de bedenkelijke stipjes gezet. O... wat dan... precies. Hun gehum zong door het huis. Max Kader kreeg er pijn van aan zijn oren. Als er aan je werd getwijfeld hoorde je het gehum van de familie van de wanden druipen.

Tegen Claudia was hij vanaf het begin openhartig geweest over de onverschilligheid van de familie, ook gezien haar onbekendheid met dit fenomeen. Ze was enig kind. Een enig kind heeft geen familie, dat heeft een serviceba-lie.

‘De onverschilligheid kreeg je cadeau, daar hoefde je niks voor te doen. Een beetje je nek uitsteken en de onverschilligheid zat er als een bonnetje bij. Hier afrekenen, alstublieft, een pond onverschilligheid. Snap je? De onverschilligheid houdt de boel rustig. De boel is jouw opstandige geestesgesteldheid.’

Om te voorkomen dat ze hem op het laatste moment toch de pas zouden afsnijden, kocht hij snel zijn tickets. Zijn familie zat vol vragen toen hij ermee thuiskwam. Ze konden het eerst niet geloven. Waren dat echt vliegtickets die hij daar achteloos op de eettafel neerlegde?

Max Kader, die nooit buiten zijn postcodegebied was geweest, had het in zijn hoofd gehaald om een heel ver reisje te gaan maken? Bizar. Ze proestten het uit. Een klap voor zijn kop kon hij krijgen. Met grote ogen keken ze naar het hun gepresenteerde vliegticket waar zijn naam op stond geprint, alsof het een gouden wikkel was. Hij voegde eraan toe dat het ticket al was betaald dus het kostte hem geen cent. In

Montreal zou hij gaan werken aan een boek over de wijze Michel de Montaigne.

Nu barstten zijn familieleden in lachen uit. Wat haalde Max Kader allemaal in zijn hoofd? Reizen. Vliegen. Schrijven. Montaigne? Een fatsoenlijke jongen van de familie ging toch niet zo ver reizen om papier met inkt te bekladden? Sinds wanneer was de inkt in Canada beter dan in Nederland?

Over Montaigne?

Wie?

Was dat niet die spits bij Arsenal? Die dribbelaar die in een seizoen dertig doelpunten had gemaakt. De jongen die tot 's avonds laat uitging om de volgende dag de tegenstander in de pan te hakken. In een boek over hem waren ze wel geïnteresseerd. Van schandaalbiografieën lustten ze wel pap.

‘Dat is een andere Montaigne. Ik heb het over Michel de Montaigne, de filosoof. De denker. De schrijver.’

‘Wat doe jij moeilijk, zeg. Kan je niet beter chirurg worden? Hartchirurg. Iedereen weet dat er geopereerd moet worden. Daarvoor hoeft je niet te reizen. Blijf toch lekker thuis. Word chirurg.’

Tegen zoveel hysterie was natuurlijk geen mens opgewassen, en Max al helemaal niet. Het heftige, grillige verzet van zijn familie dreef hem tot wanhoop en net toen hij dacht dat de wanhoop bezit van hem zou nemen, werd het verdriet voelbaar. Achter de wanhoop lag het verdriet over de afstand die hij tot zijn familie voelde en Max besepte dat hij spelbreker moest zijn. Het was al die jaren heel erg fijn geweest, maar nu moest hij hard en zelfstandig uit de hoek komen.

Mijn familie is geslepen geraakt in het opwerpen van ontmoedigende bezwaren, maar als ze door hun tegenwerpingen

heen zijn komt hun ware talent pas echt naar boven. Dan gaan ze smijten met briljante onzin. Daar moet je tegen kunnen. Ik moet nu sterk zijn en als ik het niet ben, doen alsof ik heel sterk ben, net zolang totdat er geen verschil tussen sterk zijn en sterk doen is, schreef hij die avond in zijn notitieboekje.

Max begreep dat het voor de familie alles of niets was en hij koos voor alles. Het was hem erom te doen deze in hun ogen reusachtige reis heel klein te maken. Relativeren als spierballenvertoon. Doen alsof de Grote Onvermijdelijke Reis naar Montreal maar een uitstapje naar de overkant van de straat was. Wat het in feite ook was. De echt grote reizen vonden immers in het hoofd plaats.

Een paar dagen later was hij vertrokken, met achterlating van een briefje: *Ik ben naar Montreal, Canada. Een indiaan zoeken. Een boek schrijven. Zoek mij niet.*

Max Kader wilde niet gevonden worden.